

Marzy mi się...

Zeszyt inspiracji
do spektaklu
pt. *Babcia na jabłoni*
w reżyserii
Arkadiusza Klucznika

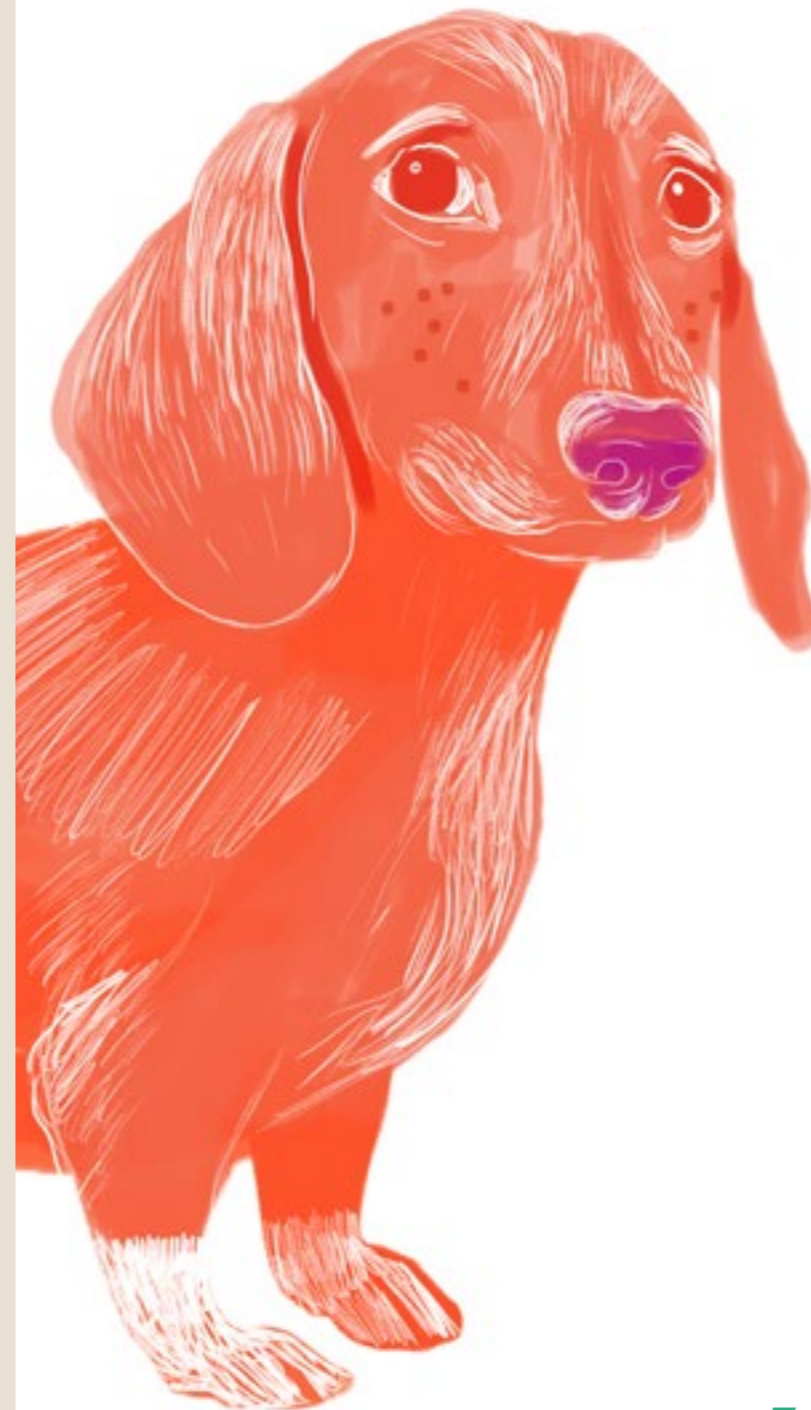

Wprowadzenie

Zeszyt inspiracji dla nauczycieli i pedagogów powstał jako materiał edukacyjny, który ma zaciekać tematem przedstawionym w spektaklu pt. *Babcia na jabłoni*. Proponowane zabawy mają na celu stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń i spostrzeżeń dotyczących problematyki poruszanej w przedstawieniu. Poprzez działania arteterapeutyczne, plastyczne oraz dramowe możesz wspólnie z młodymi widzami stawiać pytania i szukać na nie odpowiedzi.

W publikacji znajdziesz propozycje ćwiczeń i zabaw dla grupy, które podzielone zostały na dwie części – *Marzenia* oraz *Relacje*. W części pierwszej zajęcia pozwolą na głębszą rozmowę na temat siły marzeń, odnajdywania naszych pragnień oraz dążenia do ich spełnienia. W części drugiej poruszony został wątek relacji międzypokoleniowych i tego, jakie korzyści mogą wynikać ze współpracy osób w różnym wieku.

Życzę ekscytującej pracy z grupą!

Część 1. Marzenia

Marzy mi się... 10 min

Usiądź z dziećmi w kole i przywitaj uczestników zajęć. Jeśli się nie znają poproś, by powiedzieli swoje imiona lub od razu po kolei dokończyli zdanie mówiąc o sytuacji, która może się dziś jeszcze wydarzyć – o marzeniu, które może zostać spełnione: *Marzy mi się, by dziś po szkole...* Zapytaj dzieci, czym są marzenia? Od czego zależy, czy nasze wypowiedziane przed chwilą pragnienie spełni się lub nie? Podsumuj rundę tłumacząc, że kiedy wiele zależy od nas – nasze marzenia mogą stać się realne. Powiedz, że na kolejnym spotkaniu opowiecie sobie, czy marzenia udało się zrealizować.

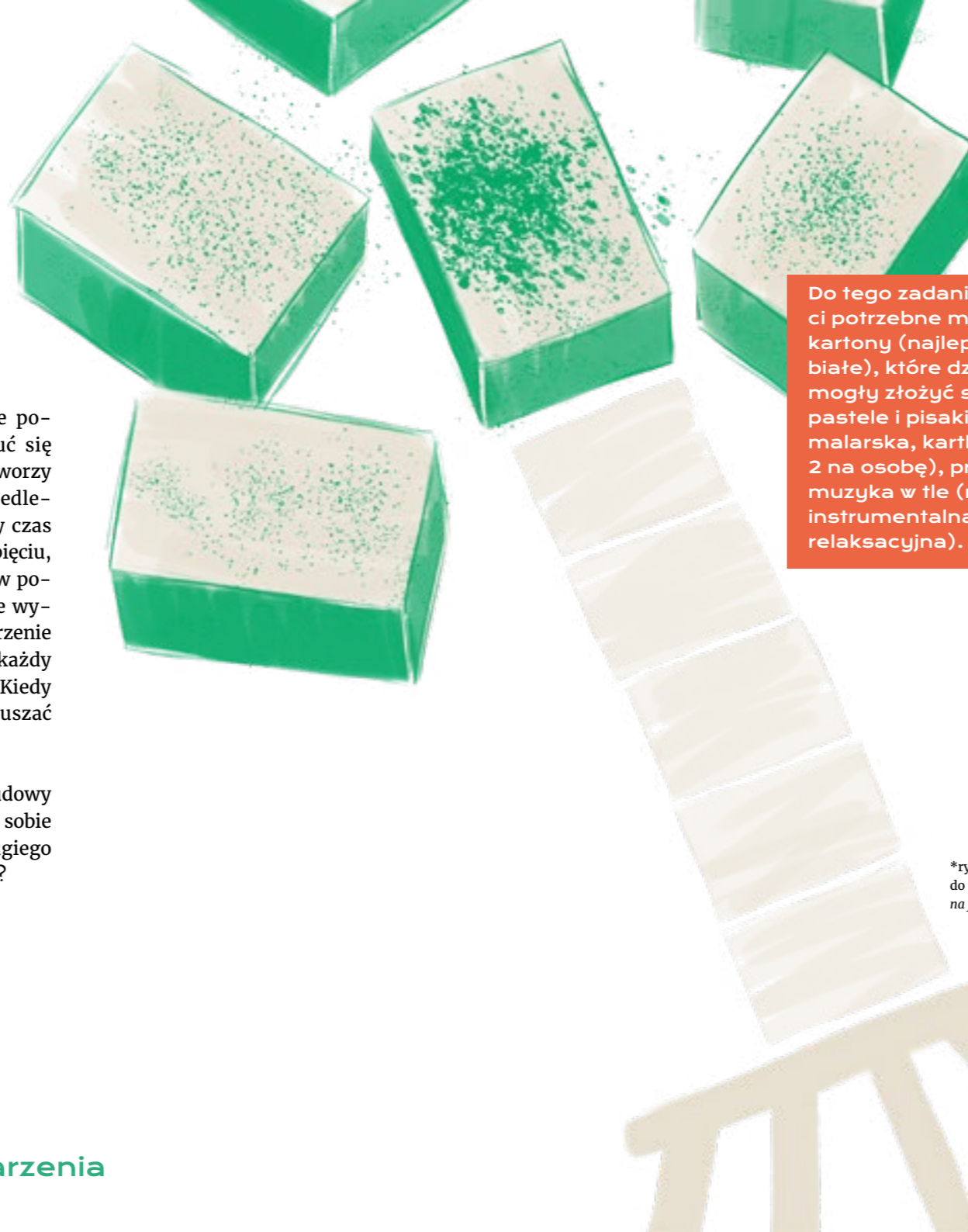
Następnie wytłumacz dzieciom, że dziś będziecie inspirować się tematyką sztuki pt. *Babcia na jabłoni*, którą niedawno widzieliście w teatrze. Zapytaj, kto był na przedstawieniu i pamięta tę opowieść. Zaznacz, że dzieci, które nie widziały spektaklu, mogą zadawać pytania. Zachęć pozostałych, by opowiedzieli teatralną historię. Dopytaj, o czym marzył Jędrzek – główny bohater sztuki – i w jaki sposób dążył do spełnienia tego marzenia?

Pomnik spełnionych marzeń

5 min

Poproś dzieci, by stanęły tak, by mogły się swobodnie poruszać. Następnie niech wyobrażą sobie, jak mógł czuć się Jędrak, gdy odczuwał brak babci? Następnie niech każdy stworzy z siebie pomnik (żywą rzeźbę), który będzie odzwierciedleniem tęsknoty Jędrka. Powiedz dzieciom, aby trwały cały czas w tej pozycji (udawały pomnik tęsknoty Jędrka). Odlicz do pięciu, a w tym czasie uczestnicy muszą zmienić swoją pozycję w pomnik spełnionego marzenia Jędrka. Poproś, by uczniowie wyobrazili sobie, jak czuł się Jędrak gdy zrozumiał, że jego marzenie się spełniło? Następnie wolno odliczaj do pięciu tak, by każdy miał czas na przemianę w pomnik spełnionych marzeń. Kiedy klaśniesz w dłonie rzeźby zostaną ożywione, mogą się ruszać i wydawać dźwięki.

Podsumowanie: zapytaj uczniów, jak czuli się podczas budowy pierwszego pomnika? Jak wyglądało ich ciało? Jakie emocje sobie wyobraziły? Zapytaj również, jak czuły się w pozycji drugiego pomnika? Co się zmieniło? Jakie emocje im towarzyszyły?

Do tego zadania będą ci potrzebne małe kartony (najlepiej białe), które dzieci będą mogły złożyć same, pastele i pisaki, taśma malarska, kartki A4 (po 2 na osobę), przyjazna muzyka w tle (najlepiej instrumentalna, relaksacyjna).

*rysunkowy schemat do zadania Marzenie na jabłoni

Marzenie na jabłoni

40 min

Włącz muzykę. Rozdaj każdemu po jednej kartce A4 i pisaku. Poproś, by dzieci napisały na niej swoje najskrytsze marzenie. Niech złożą kartkę, której zawartość znają tylko one. Następnie rozdaj kartony, w których schowają kartki ze swoim skarbami (marzeniami). W kolejnym kroku uczestnicy wybierają jedną ściankę pudełka. Na niej będą rysować ten moment, gdy ich marzenie jest jeszcze niespełnione. Poproś, żeby zobrazowali, jak się wtedy mogą czuć, jakie kolory i kształty kojarzą im się z tym stanem? Następnie niech dzieci wybiorą drugą ściankę pudełka. Na niej narysują ten moment, gdy ich marzenie się spełni – niech wyobrażą sobie, jakie emocje będą im towarzyszyły. W dalszej części zadania uczniowie wybierają trzecią ściankę kartonu, która łączy dwie poprzednie – jest to droga do spełnienia marzenia. Nie sugeruj, co dokładnie mają rysować – raczej inspiruj i zachęcaj do myślenia abstrakcyjnego. W kolejnej części powiedz uczestnikom, że na ostatniej ściance pudełka mają narysować coś, co może być marzeniem zastępczym na tu i teraz. Wy tłumacz, że Jędrak nie miał babci i odczuwał jej brak. Kiedy obok jego domu zamieszkała Pani Fink, znalazł *babcię na co dzień*. Co dla dzieci może być takim marzeniem na co dzień? Co jeszcze może dać im radość? Gdy wszystkie ścianki pudełka zostaną pokolorowane, rozdaj kartki A4 i poproś dzieci, by napisały na nich jedno słowo, które kojarzy im się z tym marzeniem w codzienności? Na środku sali przyklej linię z taśmy malarskiej – wytłumacz, że to podstawa waszej jabłoni. Poproś, by dzieci ułożyły pień drzewa nad linią, z kartek z jednym słowem. Nad powstałym pniem przyklej taśmą malarską gałęzie drzewa. Niech dzieci ułożą w koronie swoje pudełka z marzeniami – tak, by przypominały owoce tego drzewa. Następnie poproś, by uczestnicy przykleili taśmę malarską tak, by powstały korzenie. Każdy w

swoim korzeniu niech zapisze, co jest potrzebne, by jego marzenie się spełniło. Co zasila to drzewo?

Podsumowanie: wspólnie omówcie kolejne etapy tego ćwiczenia. Jak dzieci się czuły? Co było trudnością w tym ćwiczeniu? Co sprawiło im przyjemność? Czy łatwo jest znaleźć takie marzenie zastępcze? Z czym kojarzy im się powstałe drzewo? Możesz poprosić dzieci, by dokończyły zdanie: *Wyobrażam sobie, że gdy moje marzenie się spełni, to...*

Drzewko marzeń

20 min

Rozdaj dzieciom ziarenka i doniczki. Wypełnijcie doniczki ziemią, zasadźcie ziarenko i podlejcie. Naklejcie taśmę malarską na doniczkę. Niech każde dziecko narysuje na taśmie symbol swojego marzenia. Poproś, by od tej pory dbało o kiełkującą roślinkę, bo jest ona uosobieniem jego pragnienia. Jeśli będzie troszczyć się o roślinkę i podlewać, ona wykiełkuje. Trzeba też dbać o swoje marzenia, by mogły się zrealizować, choćby miały stać się marzeniami *na co dzień*. Ustaw doniczki z ziarenkami w widocznym miejscu, byście mogli obserwować ich wzrost i przywoływać temat. Porozmawiaj z grupą, dlaczego warto marzyć?

Do tego zadania potrzebujesz ziarenek (np. fasoli), małych doniczek, ziemi do kwiatów, wykałaczki i taśmy malarskiej. Możesz również potraktować to jako pracę domową.

Część 2. Relacje

Placek ze śliwkami

10 min

Jeśli realizujesz część drugą na kolejnej lekcji, przypomnij dzieciom, że podczas zajęć rozmawiacie o spektaklu pt. *Babcia na jabłoni*, który niedawno widzieliście w teatrze. Jeśli jest to pierwsze wasze spotkanie z tą opowieścią, odświeżcie sobie całą teatralną historię. Następnie zapytaj, kto był ważny w życiu Jędrka – głównego bohatera sztuki. Dopytaj, dlaczego Pani Fink stała się równie ważna dla chłopca? Wspomnij, że *babcia na co dzień* piekła pyszny placek ze śliwkami. Zachęć dzieci do własnych opowieści i zapytaj, kto ze znanych im dorosłych robi najlepsze słodkości? Jakie to są smakołyki? Podziel się swoim wspomnieniem z dzieciństwa.

Planeta BABCIA, planeta DZIADEK

20 min

Do tego zadania
potrzebujesz szarego
papieru, pastelów oraz
markerów.

Podziel dzieci na dwie grupy. Rozdaj materiały potrzebne do wykonania zadania: szary papier, pastele i markery. Poproś, aby dzieci narysowały postać babci (grupa 1) oraz dziadka (grupa 2). Mogą np. odrysować kontur postaci lub stworzyć ją tak, że każda osoba z grupy rysuje po jednym elemencie. Następnie każda grupa wewnątrz rysunku babci lub dziadka wpisuje słowa lub tworzy obrazy prezentujące, co wnuczka mogą dać (zapropionować) babci lub dziadkowi, jak mogą sprawić im radość. W kolejnym kroku każda z grup na karteczkach ułożonych wokół postaci zapisuje propozycje, jak babcia i dziadek chcą spędzać czas z wnukami oraz czego od nich potrzebują.

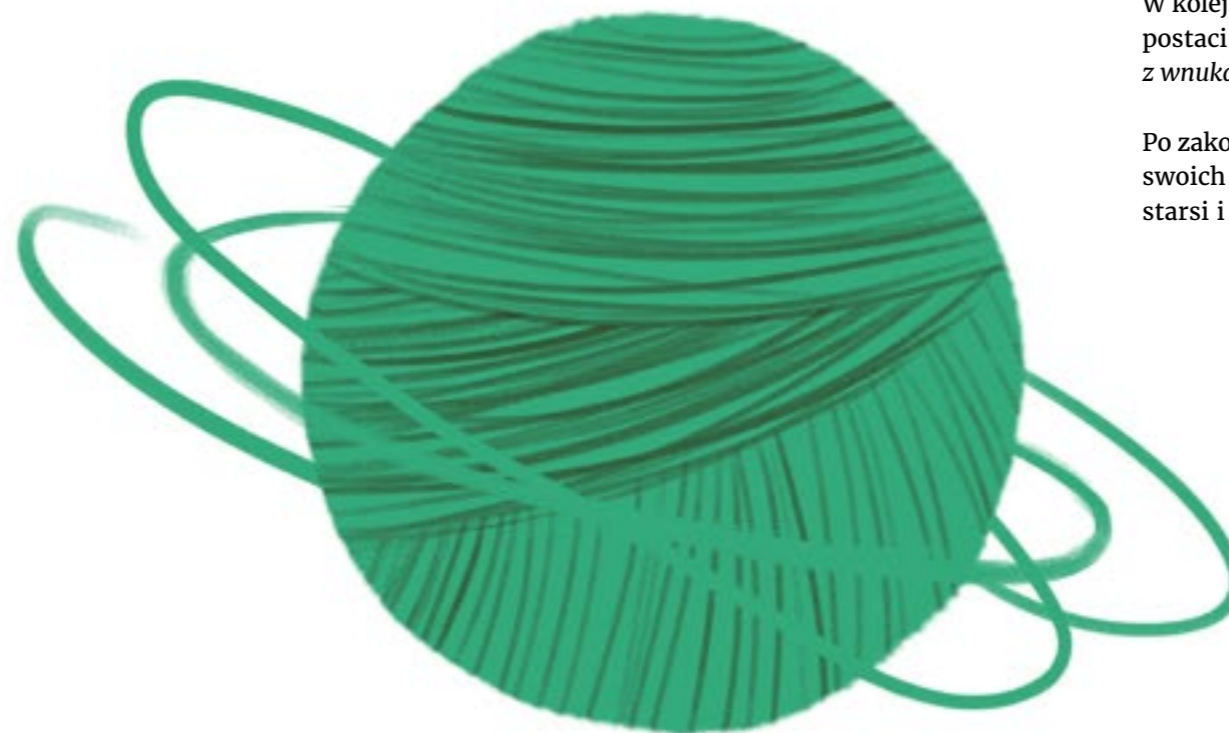
Po zakończeniu tego etapu ćwiczenia zaproś grupy do prezentacji swoich prac. W podsumowaniu porozmawiaj z dziećmi, czym starsi i młodsi mogą siebie obdarować?

Tak, zróbmy to!*

5 min

Zapytaj dzieci, co spowodowało, że Jędrzek wymyślił sobie babcię? Za czym tęsknił, czego mu brakowało? Następnie dopytaj, co robił z babcią na jabłoni, a co z babcią na co dzień – Panią Fink? Co dawał mu ten wspólnie spędzony czas? Poproś dzieci, by zaproponowały, w jaki sposób mogą przyjemnie spędzić czas ze starszą, bliską osobą? Ćwiczenie to ma następujący schemat: jedna osoba poddaje swój pomysł na spędzanie czasu z babcią lub dziadkiem (np. *Pójdźmy na karuzelę! Idźmy na lody!* itp.), a cała grupa woła z energią *Tak, zróbmy to!* i teatralizuje czynność obrazującą proponowaną sytuację.

*inspiracja ćwiczeniem, poznanym w Centrum Szkoleń i Rozwoju Drama Way

Łącznik

10 min

Nawiąż do poprzedniego ćwiczenia. Połóż stworzone postaci babci i dziadka obok siebie na jednym krańcu sali (jak na mecie). Zaprosz dzieci, by stanęły na drugim końcu. Poproś, by wyobraziły sobie, że babcia i dziadek (osoby starsze) to odległe planety. Następnie zaproponuj podróż. Zachęć dzieci, by włożyły wymagany kombinezon. Ćwiczenie wykonujemy naśladowując rzeczywiste dźwięki. Kombinezon wkładamy wciągając nogawki spodni, potem rękawy. Zapinamy zamek. Wkładamy buty, rękawiczki. Pamiętaj o hełmie, który musicie złączyć z kombinezonem. Następnie wyrównajcie ciśnienie w kombinezonie. Kucnij razem z dziećmi na znak wejścia do rakiety, która nazywa się *Łącznik*. Odliczcie wspólnie i na koniec zróbcie wyskok: 3, 2, 1, 0, START! Pogratuluj dzieciom udanego startu w kierunku planet *Babcia* i *Dziadek*. Poinformuj, że będą zbliżać się do nich wykonując niewielkie skoki. Powiedz dzieciom, że muszą pokonać drogę do planet znajdując odpowiedzi na pytanie *co nas łączy?* – co łączy dzieci (wnuki) z babcią lub inną bliską starszą osobą? Zachęć do spontanicznych reakcji. Jedną odpowiedź to skok do przodu. Gdy dzieci znajdą się na planetach, pogratuluj im udanej podróży. Strzepnijcie z siebie planetarny pył, by znowu wrócić na Ziemię.

Podsumuj to ćwiczenie w kontekście tego, co łączy pokolenia.

Karta do pracy indywidualnej

Opowiedz mi babciu!

Wybierz się w odwiedziny do swojej babci lub dziadka, starszej cioci czy wujka, sąsiadki lub innej bliskiej ci starszej osoby. Na pewno ucieszy się z twoich odwiedzin. Jeśli mieszka daleko, zadzwoń do niej! Z pewnością przyjemnie jej będzie usłyszeć twój głos. Poproś, by opowiedziała ci jakąś ciekawą przygodę z czasów swojego dzieciństwa. Następnie narysuj tę historię.

1, 2, 3, zagrajmy!

Porozmawiaj z bliską ci starszą osobą. Zachęć, by opowiedziała o swoim dzieciństwie. W co wtedy bawiły się dzieci, jak spędzały czas? Następnie poproś, by przypomniała sobie ulubioną zabawę. Zapytaj o jej reguły i dokładny przebieg. Zapisz lub zapamiętaj zasady. Na lekcji z całą klasą pobawcie się w poznaną przez siebie grę.

Bibliografia

Boal A., *Gry dla aktorów i nieaktorów*, Wydawnictwo Cyklady.
Lobe M., *Babcia na jabłoni*, Wydawnictwo Dwie Siostry.
www.teatrotekaszkolna.pl

Agnieszka Zakrzewska

Publikacja stanowi element realizowanego przez Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum projektu *EduAkcja – kontynuacja*. Jego celem było zachęcenie nauczycieli i pedagogów do prowadzenia działań twórczych towarzyszących wizycie w teatrze. Zadanie zakładało organizację warsztatów, konsultacji i konferencji oraz wydanie zeszytów metodycznych. Projekt został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Opracowanie i koncepcja merytoryczna publikacji:
Agnieszka Zakrzewska

Koordynator projektu:
Anna Jadwiga Nowak

Opracowanie graficzne i ilustracje:
Katarzyna Skoczylas

ISBN: 978 83 922333-9-8

– pedagog teatru i animatorka kultury. Specjalistka do spraw teatru w dziale edukacji artystycznej w Wojewódzkim Ośrodku Animacji Kultury w Toruniu. Współpracuje z Centrum Aktywności Lokalnej *Willa z pasją* na Chełmionce. Prowadzi warsztaty dla nauczycieli i kadr kultury oraz dla dzieci od lat 3, młodzieży, dorosłych, seniorów, grup międzypokoleniowych. Założycielka i członkini *Sceny Kobiet* – grupy teatralno-rozwojowej oraz *Teatru po pracy* dla dorosłych w każdym wieku. Autorka licznych przedsięwzięć teatralnych, współautorka projektów *Lato w teatrze* w Toruniu – instruktorka projektów w Toruniu i Strzelnie. Prowadząc warsztaty współpracowała z Teatrem im. W. Horzycy i Teatrem Baj Pomorski w Toruniu. Absolwentka pedagogiki teatru (IT, UW), Podyplomowych Studiów Reżyserii Teatrów Dzieci i Młodzieży (AST, Filia we Wrocławiu) oraz Policealnego Studium Edukacji i Praktyk Teatralnych w Toruniu. Słuchaczka 23. Szkoły Trenerów Organizacji Pozarządowych w Warszawie.

PUBLIKACJA NA LICENCJI CREATIVE COMMONS: UZNANIE AUTORSTWA – NA TYCH SAMYCH WARUNKACH 3.0 POLSKA (BY-SA), (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>)

